

Kunnanhallituksen lausunto valtuustolle tarkastuslautakunnan vuoden 2024 arviointikertomuksen johdosta

Khall 13.10.2025 § 241
56/02.02/2025

Kunnanvaltuusto on 16.06.2025 kokouksessaan käsitellyt tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2024. Kuntalain 121 § 5 momentin mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessaan esittämät huomiot

Yhteenvedona tavoitteiden toteutumisesta tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanvaltuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat tilinpäätöksen 2024 mukaan olennaisilta osin toteutuneet. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kuntastrategiasta löytyviä mittareita tulisi käyttää toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa. Tilikauden ylijäämästä huolimatta tarkastuslautakunta painottaa tarkan talouden seurannan merkitystä.

Talouden toteuma

Talouden toteuman osalta sekä kunnan että kuntakonsernin tuloslaskelma oli ylijäämäinen. Kunnan toimintakatteen toteuma alitti talousarviossa arvioidun. Kunnan toimialoilla ulkoisten tulojen ja menojen nettosummat jäivät alle talousarviossa arvioitujen summien. Kunnan lainanhoitokate oli melko hyvällä tasolla ja omavaraisuusaste hyvällä tasolla. Kunnan toimintatuotot olivat toimintakuluista 26,8 %, ja suhde huononi noin yhden prosenttiyksikön verran edeltävästä vuodesta. Investointimenojen toteuma oli 63,1 % talousarvioon nähden. Tarkastuslautakunta painottaa, että investointisuunnitelman ja sen toteuman tulisi kohdata paremmin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisten tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumiseen. Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa selkeämpää riskien arviointia ja niiden suuruuden, vaikuttavuuden ja toimenpiteiden kuvausta. Lautakunta toteaa, että kunnanhallituksen ja lautakuntien tulisi arvioida riskinsä ja niiden suuruus sivistyslautakunnan mallia käyttäen.

Tarkastuslautakunta toivoo sivistyslautakunnalta konkreettisia toiminnallisia tavoitemittareita ja toteaa, että henkilöstön saatavuuteen ja työhyvinvointiin tulee jatkossakin kiinnittää huomiota erityisesti kouluissa ja varhaiskasvatuksessa. Tekniseltä lautakunnalta tarkastuslautakunta toivoo selkeämpiä ja mitattavissa olevia tavoitteita.

Lautakunta huomauttaa, että hyvinvointisuunnitelman mukaisista hyvinvointia edistävästä toimenpiteistä taikka hyvinvoinnin tilasta yleisesti ei ole raportoitu valtuustolle vuosina 2023-2024.

Kunnanhallituksen lausunto

Talouden toteuma

Muutetun talousarvion 2024 mukainen tuloslaskelman ylijäämä oli 479 743 euroa. Tilinpäätöksen osoittama ylijäämä oli 2 755 335.

Konsernituloslaskelman ylijäämä oli tilinpäätöksen 2024 mukaan 2 800 794,33 euroa. Kunnanhallitus pitää kunnan ja kuntakonsernin tuloslaskelmien osoittamia ylijäämiä hyvänä saavutuksena. Tästä huolimatta kunnanhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen tarkan talouden seurannan tärkeydestä ja edellyttää hallintokuntia jatkossakin kiinnittämään erityistä huomiota etenkin käyttötalouden menojen hillitsemiseen.

Kunnan tilinpäätös osoitti toimintatuloja kertyneen yhteensä 7 866 195 euroa, ja toimintamenoja toteutui yhteensä 29 296 990 euroa (tulojen ja menojen suhde 26,8 % (MTA 24,1 %)). Kunnanhallitus toteaa, että tulojen määrä suhteessa menoihin toteutui muutetussa talousarviossa arvioitua parempana. Tulojen määrää suhteessa menoihin tulee kuitenkin pyrkiä kasvattamaan etenkin toimintamenojen kasvua hillitsemällä.

Investointeihin oli muutetussa talousarviossa varattu yhteensä 2 400 000 euroa. Tästä toteutui tilinpäätöksen mukaan 1 514 280 euroa. Yksittäinen suurin tekijä poikkeamalle oli kunnanhallituksen aineettoman käyttöomaisuuden 400 000 euron suuruisen investointivarauksen toteutuminen vain pieneltä osin. Varaus tehtiin asunto-osakeyhtiön osakkeiden hankkimiseksi asuinrakennustuotannon vauhdittamiseksi kunnassa. Rakennushanke ei toteutunut vuoden 2024 aikana.

Teknisen lautakunnan investointiosan toteuma oli tilinpäätöksen mukaan 75,2 %. Vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan vastaava luku oli 60,0 %. Kunnanhallitus toteaa, että investointisuunnitelma toteutui vuonna 2024 aiempaa paremmin, mutta samalla kiinnittää teknisen lautakunnan huomion suunniteltujen investointien läpiviemisen tärkeyteen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointi

Kunnanhallitus on 16.12.2024 § 243 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen heti voimaan tulevana ja antanut sen toimialoille ja konserniyhteisöille noudatettavaksi. Kunnanhallitus toteaa, että kuntaan on hankittu talouden raportointityökalu, jonka avulla toteutetaan myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointi. Kunnanhallitus edellyttää, että hallintokunnat ja konserniyhtiöt raportoivat kunnanhallitukselle säännönmukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta talouden raportoinnin yhteydessä. Kunnanhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että kunnan ja kuntakonsernin riskien arviointi on edelleen osin puutteellista. Kunnanhallitus kiinnittää hallintokuntien ja tytäryhtiöiden huomion riskien arvioinnin tärkeyteen.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet

Kunnanhallitus on vuotta 2023 koskevaan arviontikertomukseen antamassaan lausunnossa todennut seuraavaa:

Talousarvion laadintaohjeiden mukaisesti kunnanhallitus edellyttää toimialoilta kuntastrategiasta johdettuja, konkreettisia ja mitattavissa olevia toiminnallisia tavoitteita vuoden 2025 talousarvioon asetettaviksi.

Talousarviotavoitteet valmistellaan asiantuntijatoimielimissä, ja kunnanhallitus antaa valmistelun pohjalta oman talousarvioesityksensä kunnanvaltuustolle. Kunnanhallitus toteaa edelleen, että toimialojen toiminnallisten talousarviotavoitteiden tulee olla kuntastrategiasta johdettuja, konkreettisia ja mitattavissa olevia.

Hyvinvointisuunnitelma

Lautakunta huomauttaa, että hyvinvointisuunnitelman mukaisista hyvinvointia edistävästä toimenpiteistä taikka hyvinvoinnin tilasta yleisesti ei ole raportoitu valtuustolle vuosina 2023-2024.

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 5 §:n § momentin mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista.

Kunnanhallitus toteaa, että kunnan hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2022-2025 ei ole asetettu varsinaista raportointiaikataulua. Sen sijaan hyvinvointikertomuksessa on esitetty havainnot edeltävältä kertomuskaudelta ja väestön hyvinvointia on sivuttu kunnan tilinpäätösasiakirjoissa. Kunnanhallitus toteaa, että kunnan hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointikertomus ovat valmisteilla ja valmistelussa kiinnitetään huomiota myös väestön hyvinvoinnin toteutumisen raportointiin. Kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä raportoidaan jatkossa valtuustolle vuosittain.

Henkilöstön saatavuus ja työhyvinvointi

Henkilöstön saatavuuden osalta kunnanhallitus viittaa vuoden 2024 arviointikertomusta koskien antamaansa lausuntoon ja toteaa, että henkilöstön saatavuus vaihtelee huomattavasti toimialoittain. Vuoden 2025 aikana henkilöstöhallinto toteutti Jobilla-rekrytointikampanjakokeilun. Kokeilu ei johtanut henkilöstön saatavuuden parantumiseen.

Syyskuun 2025 aikana toteutettiin koko henkilöstön työhyvinvointikysely, jonka tulosten perusteella kunnanhallituksen henkilöstöjaosto on antanut toimialoille jatkotoimintaohjeet. Työterveyspalvelujen toimivuutta seurataan säännöllisesti, ja palvelujen kattavuus tulee arvioitavaksi vuosittain laadittavan työterveyden toimintasuunnitelman yhteydessä. Henkilöstölle on tarjolla työkykyvyn ylläpitämiseksi kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointietu, ja kunta järjestää henkilöstölle säännöllisesti työkykyä ylläpitävää toimintaa eri toimialojen edustajista koostuvan tyky-ryhmän valmistelun perusteella. Henkilöstöltä pyydetään säännöllisesti palautetta toteutetusta tyky-toiminnasta. Toimintaa kehitetään saadun palautteen pohjalta. Kunnanhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että henkilöstön työhyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota.

Valmistelija

Hallintojohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa valtuustolle yllä olevan mukaisen lausunnon vuoden 2024 arviointikertomuksen aiheuttamista toimenpiteistä. Lisäksi kunnanhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Keskustelun aikana Esko Tuuppa ehdotti Ari Hellsténin kannattamana, että kunnanhallitus antaa valtuustolle yllä olevan mukaisen lausunnon vuoden 2024 arviointikertomuksen aiheuttamista toimenpiteistä seuraavin muutoksin: Lausunnon viimeisen kappaleen ensimmäinen virke muutetaan muotoon: "Syyskuun 2025 aikana toteutettiin koko henkilöstön työhyvinvointikysely, jonka tulosten perusteella kunnanhallituksen henkilöstöjaosto päätti velvoittaa henkilöstöhallinnon ja johtoryhmän ryhtymään toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi." Lisäksi kunnanhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että oli esitetty päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosehdotus ja tiedusteli, voidaanko ehdotus hyväksyä yksimielisesti. Hyväksyttiin.

Päätös

Esko Tuupan kannatettu muutosehdotus hyväksyttiin.